

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

דחַקְלָךְ בַּחֲצִדְךָ וְלִקְטָא דחַצְדְךָ
 לָא תִלְקֵט לְעַנְי וְלִגְיֹרֵי תִשְׁבֵּק
 יְתְהוֹן אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵכֹן: כג וּמְלִל
 יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָ: כד מְלִל עִם
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימְרָ בְּיַרְחָא
 שְׂבִיעָאָה בַּחֹדֶשׁ לְיַרְחָא יְהִי לְכוּן
 נִיחָא דְכָרְוֵן יִבְכָּא מְעַרְע קְדִישׁ:
 כה כָּל עֲבִידַת פְּלִחוֹן לָא תַעֲבֹדוּן
 וְתִקְרְבוּן קִרְבָּנָא קָדָם יְיָ: כו וּמְלִל
 יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָ: כז בְּרִם
 בַּעֲשָׂרָא לְיַרְחָא שְׂבִיעָאָה הַדִּין
 יוֹמָא דְכַפּוּרִיא הוּא מְעַרְע קְדִישׁ
 יְהִי לְכוּן וְתַעֲנוּן יְת נַפְשְׁתְּכוּן
 וְתִקְרְבוּן קִרְבָּנָא קָדָם יְיָ: כח וְכָל
 עֲבִידָא לָא תַעֲבֹדוּן בְּכָרְוֵן יוֹמָא
 הַדִּין אָרִי יוֹמָא דְכַפּוּרִיא הוּא
 לְכַפְרָא עֲלֵיכוּן קָדָם יְיָ אֱלֹהֵכֹן:
 כט אָרִי כָּל אָנֶשׁ דִּי לָא יִתְעַנֵּי
 בְּכָרְוֵן יוֹמָא הַדִּין וְיִשְׁתַּיְצִי
 מִעַמּוּהָ: ל וְכָל אָנֶשׁ דִּי יַעֲבֹד כָּל
 עֲבִידָא בְּכָרְוֵן יוֹמָא הַדִּין וְאוֹבֵד
 יְת אָנֶשׁא הֵהוּא מִגּוֹ עַמּוּהָ: לא כָּל
 עֲבִידָא לָא תַעֲבֹדוּן קָנִים עֲלֵם
 לְדַרְיִכוּן בְּכָל מוֹתְבַנְיִכוּן:
 לב שְׂבָא שְׂבַתָּא הוּא לְכוּן וְתַעֲנוּן
 יְת נַפְשְׁתְּכוּן בְּתַשְׁעָה לְיַרְחָא
 בְּרַמְשָׂא מְרַמְשָׂא עַד רַמְשָׂא

בַּקְצֹרְךָ וְלִקְטָא קְצִירְךָ לָא תִלְקֵט לְעַנְי וְלִגְר
 תַעֲזֹב אַתֶּם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: פ חֲמִישִׁי
 כג וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: כד דִּבְר אֶל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד
 לַחֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם שַׁבְּתוֹן זְכָרוֹן תְּרוּעָה
 מִקְרָא־קֹדֶשׁ: כה כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לָא
 תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה: ס כו וַיְדַבֵּר
 יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: כז אַךְ בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
 הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכַּפָּרִים הוּא מִקְרָא־קֹדֶשׁ
 יְהִי לָכֶם וְעַנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם וְהִקְרַבְתֶּם
 אִשָּׁה לַיהוָה: כח וְכָל־מְלֹאכֶה לָא תַעֲשׂוּ
 בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כַּפָּרִים הוּא לְכַפֵּר
 עֲלֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: כט כִּי כָל־הַנֶּפֶשׁ
 אֲשֶׁר לֹא־תַעֲנֶה בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וְנִכְרְתָהּ
 מִעַמּוּיָהּ: ל וְכָל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תַעֲשֶׂה כָּל־
 מְלֹאכֶה בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה וְהֵאבַדְתִּי אֶת־
 הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקְרַב עַמּוּהָ: לא כָּל־מְלֹאכֶה לָא תַעֲשׂוּ חֻקַּת עוֹלָם
 לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מִשְׁבַּתֵיכֶם: לב שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן הוּא לָכֶם וְעַנִּיתֶם
 אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בְּתַשְׁעָה לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב מִעָרֵב עַד־עָרֵב תִּשְׁבַּתוּ

רש"י

אשׁה. המוספין האמורין בחומש הפקודים (במדבר כט ג-ו):
 (פו) אד. כל אכין ורקין שנחורה מיעוטין, מכפר הוא
 לשנים, ואינו מכפר לשנים שנים (שבושט יג. ט"ז):
 (ל) זה אבדתי. לפי שהוא אומר 'כרת' בכל מקום ואינו
 יודע מה הוא, כשהוא אומר והאבדתי, למד על הכרת שאינו
 אלא אבדן (ט"ז): (לג) כל מלאכה וגו'. לעבור עליו
 בלאוין הרבה, או להזהיר על מלאכת לילה כמלאכת יום יב
 (ראה יומא פג.).

הרגלים, פסח ועזרת מנאן, וראש השנה ויום הכפורים וסג
 מכאן, ללמדך שכל הנותן לקט שכחה ופאה ומעשר עני
 כראוי, מעלין עליו כאלו בנה בית המקדש והקריב
 קרבנותיו בחוכו (ט"ז): תעזוב. הנח לפנייהם והס ילקטו,
 ואין לך לסייע לאחד מהם (ראה פאה פ"ה מ"ג, ט"ז י"ז): אני
 ה' אלהיכם. נאמן לשלם שכר: (כד) זכרון תרועה.
 זכרון פסוקי זכרונות ופסוקי שופרות י"א, לזכור לכם עקידת
 יצחק שקרב מחמיו חיל (ראה השנה לב. טו): (כה) והקרבתם

שפתי חכמים הקצר

ל אין פירוש 'תעזוב' שיסייע להם, כמו 'עזוב תעזוב עמו' (שמות כג ה),
 אלא פירושו שניחא לפנייהם (דב"ט). לא דקשה דהיה לו לכתוב 'יום'

מִשְׁפָּהוֹן וַיִּתְּ בְשָׂרָהוֹן וַיִּתְּ אַכְלָהוֹן: כח וַדְמוֹקֵד יִתְהוֹן יִצְפֵּעַ לְבוֹשֵׁהוּי וַיִּסְחֵי יִתְ בְשָׂרָה בְּמִיָּא וַיִּכְתֵּר בְּזַן יַעַל לְמִשְׁרִיתָא: כט וַתְּהִי לְכוּן לְקִיָּם עַלְם בְּיִרְחָא שְׁבִיעָאָה בְּעִשְׂרָא לְיִרְחָא תְעַנּוֹן יִתְ נִפְשָׁתְכוֹן וְכַל עֲבִידָא לָא תְעַבְדּוֹן יִצְיִבִיָּא וַגִּיּוֹרִיָּא דִּיִּתְגִּירוֹן בִּינִיכוֹן: ל אַרְי בִּיּוֹמָא הַדִּין יִכְפֹּר עַלְיִכוֹן לְדַפְּאָה יִתְכוֹן מִפִּל חוֹבִיכוֹן קָדָם יִי תְדִכּוֹן: לא שְׂבָא שְׂבָתָא הִיא לְכוֹן וַתְעַנּוֹן יִתְ נִפְשָׁתְכוֹן קִיָּם עַלְם: לב וַיִּכְפֹּר כְּהֵנָּא דִּי יִרְבִּי יִתְהָ וְדִי יִקְרַב יִתְ קָרְבָּנָה לְשִׁמְשָׂא תְחֹת אֲבוּהִי וַיִּלְבֹּשׁ יִתְ לְבוּשֵׁי בּוּצָא לְבוּשֵׁי קִדְשָׂא: לד וַיִּכְפֹּר עַל מִקְדָּשׁ קִדְשָׂא וְעַל מִשְׁפַּן זִמְנָא וְעַל מִדְּבַחָא יִכְפֹּר וְעַל כְּהֵנִיא וְעַל פִּל עֲמָא דְקָהֳלָא יִכְפֹּר: לו וַתְּהִי דָא לְכוֹן לְקִיָּם עַלְם לְכַפֵּרָא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִפִּל חוֹבִיָּהוֹן חֲדָא בְּשִׁתָּא וְעַבְד כְּמָא דִּי פִקֵּד יִי יִתְ מִשָּׁה: א וּמִלָּל יִי עִם מִשָּׁה לְמִימֵר: ב מִלָּל עִם אֶהְרֹן וְעִם בְּנוֹהֵי וְעִם פִּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּימַר לְהוֹן דִּין פִּתְגָמָא דִּי פִקֵּד יִי לְמִימֵר: ג גָּבַר גָּבַר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל

וְאֶת־פְּרִשָׁם: כח וְהִשְׂרַף אֹתָם יִכְבֹּם בְּגִדָיו וְרִחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹא אֶל־הַמִּחֲנֶה: כט וְהִיְתָה לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ תִּעֲנוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם וְכִלְ־מִלְּאָכָה לֹא תַעֲשׂוּ הָאֹזֶרֶחַ וְהַגֶּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: ל כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִפִּל חַטָּאתֵיכֶם לְפָנַי יְהוָה תְּטַהֲרוּ: לא שֶׁבֶת שֶׁבֶתוֹן הִיא לָכֶם וְעַנִּיתֶם אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: לב וְכִפֹּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־יִמָּשַׁח אֹתוֹ וְאֲשֶׁר יִמְלֵא אֶת־יָדָיו לְכַהֵן תַּחַת אָבִיו וְלִבְשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן בְּגִדֵי הַקֹּדֶשׁ: לד וְכִפֹּר אֶת־מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יִכְפֹּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקָּהֵל יִכְפֹּר: לו וְהִיְתָה־זֹאת לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִפִּל־חַטָּאתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: פ רִבְעִי יִז א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: נ דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו וְאֶל כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר: ג אִישׁ אִישׁ מִבֵּית

רש"י

הגדולים שעמדו מיאשיהו ואילך, שנימיו נגזזה ללוטית של שמן המשחה (יומא נב): לכהן תחת אביו. ללמד שאם בנו ממלא את מקומו, הוא קודם לכל אדם (ט"ו): (לד) ויעש כאשר צוה ה' וגו'. כשהגיע יום הכפורים עשה כסדר הזה. ולעגיד שנתו של אהרן, שלא היה לובשן לגדולתו, אלא כמקיים גזירת המלך (ט"ו): יז (ג) אשר ישחט

(נ) וכפר הכהן אשר ימשח וגו'. כפרה זו של יום הכפורים אינה כפרה אלא ככהן גדול (יומא לב), לפי שנאמרה כל הפרשה צאהרן, הולך לומר ככהן גדול הבא אחריו שיהא כמוהו (ט"ו): ואשר ימלא את ידו. אין לי אלא המשוח ששמן המשחה, מרובה בגדים מנין, תלמוד לומר ואשר ימלא את ידו וגו' (יומא ה. ט"ו), והם כל הכהנים

שפתי חכמים הקצור

לומר שרק בזמן שהוא ממלא מקום אביו, יכהן תחתיו (רא"ם עיי"ש). מח. ולא מיד שנצטווה דהיינו בשני בניסן, כי מיתתן של בני אהרן היה ביום שמיני להמלואים שהיה בראש חודש ניסן, ומסתמא הציווי היה בסמוך למיתתם. לכן פירש כשהגיע יום הכפורים וכו' (רא"ם). מט. דאם לא כן מה בא הפסוק להשמיענו (רא"ם).

לעיל (פסוק ו) 'את פר החטאת אשר לו' (מנח"י). מה. ד'אשר ימשח' לא שייך אלא בכהן גדול, כדכתיב (להלן כא) 'והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה' (רא"ם). מו. ד'לבישת בגדים היא מילוי ידים, כדכתיב בפרשת הצוה (שמות כט ה-ט) 'והלבשתם' וגו' 'ומלאת יד אהרן ויד בניו' וגו' (רא"ם). מז. דכתיב לעיל 'ואשר ימלא' וגו', רצונו

(ל) פסל לך, ושה חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה (משלי טו), חמת מלך מלאכי מות זה הקב"ה שבשעה שעשו את העגל נדווגו למשה ה' מלאכי חבלה. כיון שבקש רחמים והוכיר זכות אבות נסתלקו ממנו. כיון ששבר את הלוחות נתקרה רעתו של משה, ומה ראה משה לשבר את הלוחות, משל למלך שהלך למדינת הים והניח אשתו עם השפחות ומתוך שהיתה עמהם יצא עליה שם רע, שמע המלך ובא ובקש להורגה, שמע שושבינת עמד וקרע כתובתה אמר אל יאמר המלך כן וכך עשתה אשתי נאמר לו עדיין אינה אשתך. בדק המלך אחריה ולא מצא כן ערות דבר אלא השפחות הם היו שקלקלו. מיד נתרצה דה, א"ל שושבינה מרי עשה לה כתובה אחרת שנתקרעה הראשונה, א"ל אחת קרעת אותה לך והביא את הנייר משלך ואני כותב כתב ידי, אף כך כיון שעשו ישראל את העגל היה בלבו של הקב"ה ואמר למשה לך רד כי שחת עמך, א"ל הם עמך ונחלתך, א"ל הקב"ה למשה המעשה יוכיח ידע שר קוננו (ט"ז ט"ז), א"ל הקב"ה לאותו העגל מי עשה אותו, א"ל המצר הערב רב שיצאו עם ישראל ממצרים שכתוב בהם (יחזקאל כג) אשר כשר חמורים בשרם, א"ל הקב"ה לא אמרתי לך לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים שהן עשו את העגל, אבל עמי לא עשו שנאמר (ט"ז ט"ז) ישראל לא ידע עמי לא התכונן, מיד קפץ משה ולמד עליהם מנגוריא ה' אלהים אל השחת עמך ונחלתך אשר פדית בגדלך, עמד ושבר את הלוחות, כיון שנתרצה לו הקב"ה א"ל פסל לך שני לוחות, ולמה כתב א"ר ישמעאל דרש משה ק"ו אמר ומה פסח שהיא מצוה אחת לא תנה לעכו"ם שכן כתוב (שמות יג) וכל בן זכר לא יאכל בו, כל התורה כלה עאכ"ו אינו רין שלא תנתן לעובדי ע"ז לכך שברן, רבי עקיבא אומר הקדוש ב"ה א"ל לשברן אר"ל כל ימים שהיה הכתב על הלוחות לא היה משה מרגיש בהם, כיון שפרח הכתב נמצאו כבדים על ידיו והשליכם ונשתברו, ד"א למה שברן, כיון שראה משה שנתחייבו כליה בקש עלילה להצילן, אמר כתוב בלוחות זוכה לאלהים יתום אמר הריני משברן ואומר לפני הקב"ה ער עכשיו לא היו יורעין עונש ע"ז שאולו כן לא היו עושין:

(לא) פסל לך, אימתי ירד משה מן ההר, אמר רבי יהודה בר שלום ק"ב יום עשה משה אצל הקב"ה כיצד בחדש השלישי לצאת בני ישראל וגו' בששה בחדש נתן להם עשרת הדברות וכתוב ומשה עלה אל האלהים ועשה שם ארבעים יום כ"ד מסיון וי"ו מתמוז הרי מ' יום, ירד ביו' בחמוז ראה את העגל ושבר את הלוחות ורדה את הסרוחין י"ח וי"ט, וחזר ועלה בעשרים שנאמר ויהי מסחרת ויאמר משה אל העם אתם חטאתם חטאת גדולה ועתה אעלה אלה' וגו' וכתוב וישב משה אל ה' ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה וגו' עשה שם עשרה מן תמוז וכל חרש אב הרי ארבעים יום, עלה בר"ח אלול כשא"ל פסל לך והיה נכון לבקר וגו' ויפסול וישכם משה בבקר ויעל, עשה שם אלול כלו ועשרה מתשרי ויורד בעשור והיו ישראל שרוים בתפלה ותענית ובו ביום נאמר לו למשה סלחתי כדברייך וקבעו הקב"ה יום סליחה ונחילה לדורות שנאמר (ויקרא טו) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר, ומיד צוה לו למשה ועשו לי מקדש, פסל לך והיה נכון לבקר כך בראשונה והיה ביום השלישי בחיות הבקר וגו' וכאן וגם איש אל ירא, הלוחות ראשונות על שנתנו בפומפי לפיכך שלמה בהם עין הרע ונשתברו וכאן א"ל הקב"ה אין לך יפה מן הצניעות שנאמר (מכילת ו) ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת:

(לב) וירד ה' בענן ויתיצב, אשרי משה שנכנס למקום שאין מלאך ושף יכול ליכנס, חרין אמורין חד אמר משה נגש אל הערפל היה משה מהלך ברקיע כקוליאם (נח) הוה ער שעלה אצל הקב"ה שנא' ויתיצב עמו שם, ויעבור ה' על פניו ויקרא למד למשה היאך ילמד מנגוריא על ישראל א"ל אמרת לי זכות אבות זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך ואלו דא היה להם זכות הייתי מאכזרן, אלא מכאן ודבהא הוי אומר

נחלת בנימין

ט"ר כ"ל (ט"ז): (נח) סי' בקומה וקופה כי כן הדג הזה הנקרא קולים אפילו אחרי מות הוה.

לְעֹזֹזֵל הַמִּדְבָּרָה: י' וְהִקְרִיב אֶהָרִן אֶת־פֶּרֶךְ
 הַחֲטָאֵת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֶּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ
 וְשַׁחַט אֶת־פֶּרֶךְ הַחֲטָאֵת אֲשֶׁר־לוֹ: יב וְלָקַח
 מִלֵּאֵי הַמִּחְתָּה גַחְלִי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי
 יְהוָה וּמִלֵּא חֲפָנָיו קִטְרֵת סַמִּים דִּקָּה וְהֵבִיא
 מִבֵּית לַפָּרֹכֶת: יג וְנָתַן אֶת־הַקִּטְרֵת עַל־הָאֵשׁ
 לִפְנֵי יְהוָה וְכִסָּה | עֵנַן הַקִּטְרֵת אֶת־הַכֹּהֵן
 אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת: יד וְלָקַח מִדָּם
 הַפָּר וְהִזָּה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי הַכֹּהֵן קִדְמָה
 וּלְפָנָי הַכֹּהֵן יִזֶּה שֶׁבַע־פְּעָמִים מִן־הַדָּם
 בְּאֶצְבָּעוֹ: טו וְשַׁחַט אֶת־שְׂעִיר הַחֲטָאֵת אֲשֶׁר
 לָעֵם וְהֵבִיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבֵּית לַפָּרֹכֶת

לְעֹזֹזֵל לְמִדְבָּרָה: י' וְיִקְרַב אֶהָרִן
 ית תורא דחטאתא די לה ויכפר
 עלוהי ועל אנש ביתה ויכס ית
 תורא דחטאתא די לה: יב ויטב
 מלי מחתיחא גמרין דאשא מעלווי
 מדבחה מן קדם יי ומלי חפנוהי
 קטרות בסמין דקיקין ויעל מגו
 לפרכתא: יג ויתן ית קטרות בסמיא
 על אשתא קדם יי ויחפי ענן
 קטרותא ית פפרתא די על סהדותא
 ולא ימות: יד ויטב מדמא דתורא
 וידי באצבעה על אפי כפרתא
 קדומא ולקדם כפרתא ידי שבע
 זמנין מן דמא באצבעה: טו ויכס
 ית צפירא דחטאתא די לעמא
 ויעל ית דמה למגו לפרכתא
 ויעבד לדמה כמא די עבד לדמא
 דתורא וידי יתה על כפרתא
 ולקדם כפרתא: טז ויכפר על
 קדשא מסואבת בני ישראל

וַעֲשֵׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכֹּהֵן וּלְפָנָי
 הַכֹּהֵן: טז וְכִפֶּר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְשָׁעֵיהֶם

רש"י

ולא ימות. הא חס לא עשהה פקנהיה חייב מיתה (יומא
 נג. מ"ט): (יד) והזה באצבעו. הזאה אחת נמשמעה:
 ולפני הכפורת יזה שבע. הרי אחת למעלה ושבע
 למטה (יומא נה. מ"ט): (טו) אשר לעם. מה שהפר מכפר
 על הכהנים, מכפר השעיר על ישראל (ראה יומא סה), והוא
 השעיר שעלה עליו הגורל לסם: כאשר עשה לדם
 הפר. אחת למעלה ושבע למטה (שם נה. מ"ט):
 (טז) מטומאות בני ישראל. על הנכנסין למקדש
 בטומאה ולא נודע להם כסוף, שנאמר לכל טמאתם, וטמאת
 היא שוגג (מ"ב, ראה שטות ז-ט): ומפשעיהם. אף
 הנכנסין מויד בטומאה (טז):

(יא) וכפר בעדו וגו'. ודוי שניבא, עליו ועל אחיו
 הכהנים, שהם כולם קרויים צימו, שנאמר (פסלים קלה עו)
 צימ סהרן צרכו אלת ה' וגו', מכאן שהכהנים מתכפרין
 בו (שטות טז). וכל כפרתו אינה אלא על טומאת מקדש
 וקדשיו, כמו שנאמר (פסוק טו) וכפר על הקדש מטמאת
 וגו' (שם ז: מ"ט): (יב) מעל המזבח. החילוני (יומא מה):
 מלפני ה'. מלד שלפני הפתח, והוא לז מערבי (שם מ"ט):
 דקה. מה תלמוד לומר דקה, והלא כל הקטורת דקה
 היא, שנאמר (שמות לו) וְשִׁקְפָה מִמְּנֶה דֶקֶה, אלא שמהא
 דקה מן הדקה, שמערב יום הכפורים היה מחזירה
 למכתשת (כריתות ז: מ"ט): (יג) על האש. שנתון המחמיה:

שפתי חכמים הקצר

עשן, חייב מיתה (רא"ם). כו. אינו רוצה לומר שמלת 'וזהה' משמעה
 הזאה אחת ולא יותר. אלא שלמדו זאת (יומא נה). בגזירה שוה משעיר,
 שכתוב בו (פסוק טו) 'וזהה אותו' דמשמע מיעוט שפעם אחת יזה ולא
 יותר (רא"ם). כז. קשה מה צריך לכתוב 'אשר לעם', והא אין שעיר
 חטאת אחר אלא זה. אלא לומר שהשעיר מכפר רק על טומאת מקדש
 וקדשיו ככפרת הפר (רא"ם). כח. וכן הוא אומר (לעיל ד ב) 'נפש כי
 חטאת בשגגה' (רא"ם). כט. דפשיים אלו מזידיים, וכן הוא אומר
 (מלכים ב' ג ז) 'מלך מואב פשע ב' (רא"ם). וצריכי לכתוב תרוייהו,
 לאשמועינן דשוגג צריך כפרה, ולאשמועינן דמזיד אף דחמור הוא, מכל
 מקום מתכפר בשעיר הזה (מנח"י).

כא. וגם זה אינו כפרת דמים, שהרי עדיין לא נשחט פרו (רא"ם).
 כב. דבוידי הראשון התודה רק עליו ועל אשתו כדי שיבוא זכאי וכפר
 על החייב (רא"ם). וחזר והתודה בוידי שני גם על עצמו, כיון שהיה
 הפר שלו ואין ראוי שיתודה על פרו רק בשם הכהנים, אלא מתודה על
 עצמו והם טפלים לו (גוי"א). כג. 'מלפני ה' משמעו מהצד שלפני ה'
 [והוא צד מערבי], ומשמע שמקצתו בלבד הוא לפני ה', אם כן על כרחך
 הוא מזבח החיצון, דמזבח הפנימי הוא כולו לפני ה' (רא"ם).
 כד. ולאפוקי מפירוש הצדוקים שהניח את הקטורת על האש במחתה
 בחוק, ומפרשים הפסוק שעוד אש אחרת היתה לפני ה' בפנים (רא"ם).
 כה. היינו שאם חיסר אחת מכל הסמנים או שלא נתן בה עשב מעלה

משנה

ט מקודש מהם. ק"ל אמאי לא קמי' מ"ג מקודש ממנו כדאיני. וי"ל דלה' לרמוז דבקה"ק מקודש נמי טפי מן העליה ודלא כדאצא שאול כמ"ש הירוש'. א"י רמו דהיכל דקמי' לעיל ככלל ג"כ האולם דקדושת היכל ואלם א' הוא כמ"ש התו"ט. (ש"ב): (חסי אשי שם) רע"ב

ט ד"ה ופירשים מבין האולם כו' ועשר קדושות ותנן במתני' כו' פירשו הגאונים. ארין ישראל אינה ממנו הקדושות. פי' זה חכמ הערוך בערך עשר נכנס רב הלי גאון. וע' וי"ל מ"מ: (ראשון לציון)

ד"ה ופירשים כו' פירשו הגאונים כו'. קשה לפי' זה דל"ר הי"ל תשעה דהא קדושת לפניו מן המונה הוא שאוכלים שם ק"ק ומע"ש ואין קדושה ו' שם מועדת עומתה או נ"א חייב או ממיס ואין הפסד כיה וכן קדושת א"ל אלא קדושת א"י שמצויין ממנה דברים המקודשים וקדושה ו' היא שאוכלים בה דברים המקודשים והיעקר כאלו דמפרשי שבי' הר"ב דממני' ר"י ה"א. (ה"ט). ואע"ג דדוקא ממני' לפ"ו דרש"א ר"י ומציעתא רבנן וסיפא הדקן לר"י מ"מ מלינו דוגמתה ממש כדכתיב פי' שלש שאכל ממני' דליכ' מומינן לפוס מאי דפירשה חסם נבמ' דרש"א ר"ע ומציעתא ריה"ג וסיפא הדקן לר"ע ע"ש. (ש"ב): (חסי אשי שם) תר"י

ד"ה אמר ר' יוסי כו' דוקא בהיכל ולא באולם כו'. כלמי' וי"ש דלא היו בין האולם והמזבח אלא היכל ואלם מה' קדושה היא ויכח מקדש שטרי' ואע"ג דמזורה ושאר מליס דוקא בהיכל ולא באולם לא מפני זה ממנה האולם לקדושה אחרת דהא בהיכל עצמו לא כל הבית ראוי לכלים הללו אלא כ"א בנאקמו המיוחד לו ועמ"ש כמ"פ פ"ד דיומא. (ש"ב): (חסי אשי שם)

קדש הקדשים מקודש מהן כו'. ואל"ת ליתני עליית קדש הקדשים. שאין נכנסים שם אלא אחת בשבוע כמו שהעתיקו דברי' אלא שאול נמסרה ה פ"ד למדות נד"ה ורש"י. תירץ הר"ש דבמסכתא דפרקין קאמר. אמרו לו אין זה מעלה. פי' ללאו משום קדושה נמנעים אלא לפי שלא היו זריכים. ע"כ. ולפי זה מתני' דהכא דלא כההיא למדות. דשם תירצתי לזוהי משנה. דוקא אליצא דאצא שאול. עוד עיין בדברי הר"ש אמאי לא קמי' אחד עשר. ולחשוב דמחילה סוריא: אמר רבי יוסי בה' דברים בין האולם ולמזבח שיה כו'. ופירשים וכו'. פי' הר"ב בין בשעה שמקטירים קטרת בזמנא הוהב שנהיכל. בין בשעה ש"ק פליג כו'. ומ"ק פליג כו'. משום דקשיא ליה להר"ב דהא משכחת להו לר"י ג"כ שיהו י"א. אי ס"ל דחלוקים נזה. ובסמוך מסיק דמתניתין דקמי' עשרה. ר' יוסי היא לאית דמפרשי. אבל כבר כתבתי נמסרה ג פ"ד דיומא. דסוגית הגמרא דהתם לא כך היא. אלא שאף לר' יוסי יש חילוק זה צינין. ולא אמר ר' יוסי הכא ששים. אלא בהקטרה דהיכל. וכתב הר"ש דלחייב לא חשיב

קדש הקדשים מקודש מהם, שאין

נכנסם לשם אלא בהן גדול ביום

הכפורים בשעת העבודה. אמר

רבי יוסי, בחמשה דברים בין

האולם ולמזבח שיה להיכל, שאין

בעלי מומין ופרועי ראש ושתווי

יין ושלא רחויין ידים ורגלים

נכנסים לשם, ופירשין מפני

האולם ולמזבח בשעת הקטרה.:

מקטיר קטורת לפני ולפנים כו' ומ"ק פליג כו'. משום דקשיא ליה להר"ב דהא משכחת להו לר"י ג"כ שיהו י"א. אי ס"ל דחלוקים נזה. ובסמוך מסיק דמתניתין דקמי' עשרה. ר' יוסי היא לאית דמפרשי. אבל כבר כתבתי נמסרה ג פ"ד דיומא. דסוגית הגמרא דהתם לא כך היא. אלא שאף לר' יוסי יש חילוק זה צינין. ולא אמר ר' יוסי הכא ששים. אלא בהקטרה דהיכל. וכתב הר"ש דלחייב לא חשיב ארץ ישראל קדושה זו. והבאת בכורים. ועומר. ושתי הלחם. ולחם הפנים. אינם כקדושות הללו. ואית דמפרשי דתנא קמא דחשיב עשר קדושות ר' יוסי היא דאית ליה דבין האולם ולמזבח שיה להיכל בחמשה דברים ולדידיה לא הוו אלא עשר:

פירוש המשניות להרמב"ם

הקדש וגו' בזאת יבא אהרן וגו' והוא יכנס בזה המקום ביום צום כפור ד' פעמים הראשונה בקטרת ויקטיר שם בקדש הקדשים כמו שביארנו במסכת יומא. והפעם השנית בדם הפר. והפעם השלישי בדם השעיר. והפעם הרביעי יכנס להוציא את הכף ואת המחחה מקדש הקדשים כמו שהתבאר שם. ובתוספתא (פ"ה) כה"ג נכנס לשם בכל שנה

מצאבת שלמה

בית קדש הקדשים מקודש מהם. הא דלא חשיב הא דמניא נס"פ כיצד זולין אצא שאול אומר עליית בית קדשי הקדשים תמורה מקדש הקדשים שקדש הקדשים נכנסם לה כ"ג פעם אחת בשנה ועליית בית קדש הקדשים נכנסין לה פ"א בשבוע ואמרי לה פעם אחת ציובל לידע מה היא זריכה במספתא דכלים מני לה

אלא בהן גדול ביום הכפורים. דכתיב (שס טו) וא ואל יבא בכל עת אל הקדש בזאת יבא וכו': בשעת עבודה. ארבעה פעמים נכנס שם א' להקטיר קטורת. ב' להזות מדם הפר. ג' להזות מדם השעיר. רביעית להוציא הכף והמחחה ואם נכנס ה' פעמים חייב מיתה: ופירשים בין האולם ולמזבח בשעת הקטרה. בין בשעה שמקטירים קטורת במזבח הזהב שבהיכל בין בשעה שכ"ג מקטיר קטרת לפני לפנים כל העם פורשים מבין האולם ולמזבח ואין קמא פליג אדרבי יוסי וסבר דבשעה שמקטירין קטרת

האולם ולמזבח בשעת הקטרה. בין

בשעה שמקטירים קטורת

במזבח הזהב שבהיכל בין

בשעה שכ"ג מקטיר קטרת

לפני לפנים כל העם פורשים

מבין האולם ולמזבח ואין

קמא פליג אדרבי יוסי וסבר

דבשעה שמקטירין קטרת

במזבח הזהב שבהיכל

בשעה שכ"ג מקטיר קטרת

לפני לפנים כל העם פורשים

מבין האולם ולמזבח ואין

קמא פליג אדרבי יוסי וסבר

דבשעה שמקטירין קטרת

במזבח הזהב שבהיכל

בשעה שכ"ג מקטיר קטרת

לפני לפנים כל העם פורשים

מבין האולם ולמזבח ואין

קמא פליג אדרבי יוסי וסבר

דבשעה שמקטירין קטרת

במזבח הזהב שבהיכל

בשעה שכ"ג מקטיר קטרת

לפני לפנים כל העם פורשים

מבין האולם ולמזבח ואין

קמא פליג אדרבי יוסי וסבר

דבשעה שמקטירין קטרת

במזבח הזהב שבהיכל

בשעה שכ"ג מקטיר קטרת

לפני לפנים כל העם פורשים

מבין האולם ולמזבח ואין

קמא פליג אדרבי יוסי וסבר

דבשעה שמקטירין קטרת

במזבח הזהב שבהיכל

בשעה שכ"ג מקטיר קטרת

לפני לפנים כל העם פורשים

מבין האולם ולמזבח ואין

קמא פליג אדרבי יוסי וסבר

דבשעה שמקטירין קטרת

במזבח הזהב שבהיכל

בשעה שכ"ג מקטיר קטרת

לפני לפנים כל העם פורשים

מבין האולם ולמזבח ואין

קמא פליג אדרבי יוסי וסבר

דבשעה שמקטירין קטרת

ק"ק. מ"י שם הכ"ב ולפ"א דהל' נהמ"ק סמג סס: ופירשיו. יומא מד: מ"י פ"ג מה' תמידין ומוספין ה"ג ופ"ד מה' עובדת יו"ט ה"ב:

הלכות גירסאות

ט ושתווי' כו' ועומי: רד"ק. סס רומ' : מבין. סס ציו:

תורה אור

רע"ב או יאמר יי' אף משה דבר אל אהרן אחיך ואף יבא בכל עת אף דקדש מבית לפרכה אף פני הפתח אשר על הארץ ויא ימות פי בענן וראה את אהרן אף הקדש בפר פן בפר לחטאת ואי קעתי: (ויקרא טו, ג-ב)

פירוש המשניות להרמב"ם

ושנה לעבודת יום הכיפורים ארבע פעמים ביום ואם נכנס חמשה חייב מיתה: וכבר התבאר במדות (פ"ד) שעליה היתה על ההיכל ובתוספתא אמר אין נכנסים לה אלא ללשנים לידע מה היא צריכה רצה לומר ל"בית קדש הקדשים שעל עליה לפי שבית קדש הקדשים וכו' כמו שהתבאר שם:

פירוש המשניות להרמב"ם

הקדש וגו' בזאת יבא אהרן וגו' והוא יכנס בזה המקום ביום צום כפור ד' פעמים הראשונה בקטרת ויקטיר שם בקדש הקדשים כמו שביארנו במסכת יומא. והפעם השנית בדם הפר. והפעם השלישי בדם השעיר. והפעם הרביעי יכנס להוציא את הכף ואת המחחה מקדש הקדשים כמו שהתבאר שם. ובתוספתא (פ"ה) כה"ג נכנס לשם בכל שנה

מצאבת שלמה

בית קדש הקדשים מקודש מהם. הא דלא חשיב הא דמניא נס"פ כיצד זולין אצא שאול אומר עליית בית קדשי הקדשים תמורה מקדש הקדשים שקדש הקדשים נכנסם לה כ"ג פעם אחת בשנה ועליית בית קדש הקדשים נכנסין לה פ"א בשבוע ואמרי לה פעם אחת ציובל לידע מה היא זריכה במספתא דכלים מני לה

תפארת ישראל

אין דין הכבש מזמנא. ולא דכבר שחז' ממנו. וא"כ גם לענין כניסה לשם בני קידוש כגוף מזבח דמי, דמ"ש זה מזה. י"ל דאעפ"כ כיון דמעלה ו' דרנגו, דל"כ לא היה פליגי רבנן עליה. לפיכך י"ל דלא גזרו רבנן רק בין גוף המזבח ממש לאהל מועד, ומטעם דיש' אמות מהמזבח שמכוונים נגד פתח ההיכל, דשם ודאי אסור הפסק הכיור, להכי גזרו גם בזה שגשאר מהמזבח שלא כנגד הפתח, שגם שם לא יעמידו הכיור להפסיק, ומש"ה נמי עשו בכל המקום שהוא מעלה שלא לצוא לשם בני קידוש, אבל בין כבש להיכל לא עשו מעלה, והיינו כדי שיהיו מותרים לנכנס לשם לקדש ידים ורגלים. א"כ נ"ל דכמו דלמרינן לעיל [סי' ק"ה] דלמרינן גדול אפילו עמאים רשאים לנכנס אפילו לק"ק, א"כ כ"ש דרשאין לנכנס בין מזבח להיכל בני קידוש כדי לקדש, דלון קך לוכך גדול יותר מזה]: (עא) בשעת הקטרה. אפי' בהקטרה דק"ק, ולת"ק דוקא בהקטרה דהיכל, פורשין מבין האולם ולמזבח, אבל בהקטרה דקדשי קדשים פורשין רק מההיכל:

(ב) אין נכנסין לה אלא לשבע שנים כו' (ח"ט פ"ד מדות מ"ה) (ומי שחירום). ר"ל לעלייה שעל בית קדש הקדשים כו' כ"ל (ומי שחירום).

דינא אזי הגבאים עוברים בודאי וגם האכל ואם הוא על ידי התעצלות השמשים אזי הם עוברים ודע דלאו דוקא אם מלינים עד למחר אלא אפילו אם מת קודם שקיעת החמה ומלינים עד הלילה אפילו קוברים בלילה עוברים על כל פנים על עשה כי קבור תקברנו ביום ההוא (דברים כ"א, כ"ג) וכמו שכתב בלחם משנה פרק ט"ו מהלכות סנהדרין ואפילו מת ביום טוב שני צריכים לקברו ביום שהרי כמה נתחבטו הפוסקים להתיר לקברו לאחר אכילה והגבאים מחויבים להזהיר השמשים על זה שלא לשנות. ואפשר דגם עוברים על כל תלין מלבד העשה דדוקא בשכר שכיר דכתיב (ויקרא י"ט, י"ג) לא תלין וגו' עד בוקר וכן (שמות כ"ג, י"ח) לא ילין חלב חגי עד בוקר ולכן זמנו כל הלילה עיין פסחים דף ע"א ע"א אבל הכא דלא כתיב עד בקר כל שעה ושעה בלילה עובר עליו ומחויבים הגבאים להשגיח על זה ואז שכרם משמים:

יג הנר שמדליקין כל שבעה בבית שמת בו הוא מנהג נכון אבל מה שמעמידין צלוחית של מים ומפה הוא מדרכי אמורי וצריך לבטל מנהג זה:

יד לאחר שנקבר המת יאמרו לך בשלום כן איתא בגמרא וברמב"ם וכל בו כתב מנהגים שונים שנופלים על קיברו ומנשקין העפר ועל כל פנים חיוב על כל אדם לומר כשנפטר מן המת מה דאיתא בגמרא להדיא לך בשלום ותנוח ותעמוד לגורלך (וזה לשון מעבר יבק ברכות המלויים אותו נשאר לו שמירה מעולה גם אחר שנקבר שהמצוה היא להנאתו ולהגן עליו והלויית המת וכל צרכיו הוא חסד ואמת כי בהם תתחזק נפשו בצרור החיים):

אמרו חז"ל כשם שיום הכפורים מכפר כך מיתת צדיקים מכפרת ולזאת כתבתי כאן מה שהוא לדעתי לאמיתו בעזרת ה':

בפרשת אחרי יש לדקדק הרבה. א) דמשונה פרשה זו מכל הפרשיות שכתורה שכתב תחלה באיזה יום ואחר כך מה שיקריבו כדאיתא בפרשת אמור ובפרשת פנחס ביי"ד לחודש תקריבו וכן כולם וכאן כתב תחלה כל סדר העבודה ובסוף כתב בחודש השביעי ואיפכא הוי ליה לכתוב בחודש השביעי וגו'. (ב) כיון דסיים וכיפר הכהן אשר ימשח וגו' ממילא ידעינן שהוא דוקא בכהן גדול ואם כן למה תני וכפל כמה פעמים אהרן אהרן וכך הוה ליה לכתוב וידבר וגו' ויאמר וגו' על הכפרת, בחודש השביעי וגו' וכפר הכהן וגו' עד בגדי הקודש ואחר כך בזאת יבוא וגו' וכל הפרשה. ג) הא דפליגי בגמרא רבי ורבי אלעזר ב"ר שמעון חד אמר איל האמור כאן הוא האמור במוספין בפנחס ואם כן קשה למה כפל התורה לכתוב כאן האיל יותר משאר המוספין דלא הזכירו כאן. ד) בפסוק (ויקרא ט"ז, כ"ט) והיתה לכם לחוקת עולם ואחר כך כתיב (שם ט"ז, ל"ד) עוד הפעם והיתה זאת לכם לחוקת וגו' ולמה כפל הפסוק שתי פעמים. ה) בפסוק ראשון לא נאמר והיתה זאת לכם ובפסוק שני כתיב זאת לכם. ו) מה שכתב ויעש כאשר צוה ה' פירש רש"י כשהגיע יום הכפורים עשה וקשה מאי רבותא שקיים מצוות ה'. ונראה לי על פי מה ששמעתי בשם מחותני הגאון החסיד מהר"א שדקדק מה שאמרו בגמרא (יומא דף ל"ב ע"א) הביאו רש"י על פסוק ובא אהרן ופירש רש"י כל הפרשה נאמרה על הסדר חוץ מפסוק זה עיין שם ברש"י וקשה וכי לא יכולה התורה לסדר הפסוקים כמו שסידרם רש"י. ורמב"ן דחק בזה ותירץ הוא ז"ל על פי מדרש רבה בפרשה זו פרשה כ"א א"ר יודן בר סימון צער גדול כו' ואל יבוא בכל עת יש עת ל"ב שנים ויש עת לשבעים שנים כו' אמר

לו הקדוש ברוך הוא לא עת לשנה ולא ל"ב שנים כו' אלא בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס רק שיכנס בסדר הזה עד כאן, נשמע מזה שדוקא שאר כהנים גדולים אסורים ליכנס לקודש קדשים אלא ביום הכפורים אבל אהרן היה מותר ליכנס בכל שעה ושעה רק שיכנס בסדר העבודה שנאמר בפרשה זו ולפי זה התורה דקדקה בסדר שהרי הטעם שאמרו בגמרא דקרא דובא אהרן הוא שלא כסדר דגמירי דחמש טבילות ועשר קדושין לכהן גדול ביום הכפורים ואי כסדר הכתוב לא משכחת אלא ג' (עיין ברש"י) וזה דוקא ביום הכפורים היה הלכה למשה מסיני דצריך ה' טבילות אבל כשירצה אהרן לעבוד בשאר ימות השנה לא גמירי הלכתא ואם כן באמת אינו אלא שלוש ועובד כסדר האמור בפרשה ואם כן הפסוק ובא אהרן נכתב כסדר משום אהרן בשאר ימות השנה עד כאן דברי הגאון ותורת אמת היתה בפיהו ושפתים ישק והנה מדרש הזה: עלם מבעל ידי משה סוף פרשת תצוה דאיתא שם כן אהרן היה נכנס בכל שעה לבית קדשי קדשים וכתב שהוא טעות סופר וצריך לומר בכל יום הכפורים וזה אינו דבאמת אהרן היה לו רשות ליכנס בכל שעה ולפי זה בפרשת תצוה דכתיב וכיפר אהרן אחת בשנה צריך לומר דרצה לומר אחת בשנה מחויב לכפר. ולפי זה מתורץ קושיא א' וב' דלכן לא התחיל בחודש השביעי שהרי פרשה זו נאמרה לאהרן והוא מותר ליכנס בכל שעה וגם קושיא ג' דלכך כתב כאן האיל משום אהרן בשאר ימות השנה דאז אין מקריב מוספין אלא דוקא ביום הכפורים מכל מקום צריך להקריב האיל. וגם קושיא ד' וה' דלכן לא נכתב והיה זאת לכם דמשמע דקאי אלמעלה ובאמת מכאן מתחיל פרשה אחרת דעד כאן היה מדבר באהרן בכל יום וכאן מתחיל ענין אחר דבחודש השביעי תענו ואז וכיפר הכהן וגו' ואחר כך סיים והיתה זאת לכם רצה לומר כל סדר העבודה הנאמר למעלה לחוקת עולם ומה שכתב שבת שבתון וגו' לחוקת עולם עוד הפעם נראה לי מדקרי ליה שבת הוה אמינא דועניתם רצה לומר בשאר ענויים חוץ מאכילה שהרי נקרא שבת ולכן כתב שבת וגו' ואפילו הכי ועניתם רצה לומר אפילו מאכילה ובזה מיושב מה שכתוב בסוף הפרשה ויעש אהרן שכתב רש"י להודיע זריזותו שעשה כן ביום הכפורים וקשה דאין זה זריזות ולפי זה אתי שפיר דכוונת הכתוב דתיכף כשאמר לו משה עשה כן באותו יום או למחר (ועל פי זה יש לתרץ קושיית המשנה למלך פרק ז' מהלכות כלי מקדש על מה שכתב הבית יוסף באורח חיים סימן קל"ג דאין מצוה במעלה עשן בכל השנה רק ביום הכפורים שהרי ביומא דף ג"ג אמרינן להדיא אין לי אלא ביום הכפורים בשאר ימות השנה מנין תלמוד לומר וכסה ענן הקטורת ועיין שם שדחק מאד ולפי הנזכר לעיל לא קשה מידי דרצה לומר כשנכנס אהרן בשאר ימות השנה חוץ מיום הכפורים):

במה אכף ואקדם לאחרון וראשון: שהחייני וקיימני לסיים חלק ראשון:

ילבין את חטאי האדם כשני: ויזכני להתחיל ולסיים חלק *שני:

הדיוק, שרק אחת מכפר, לא פעמים. ועיין מה שדרשו רז"ל פ"ק דשבועות ודוק:

והטעם נ"ל, דבכל עבודות היום כתיב וכפר את מקדש הקדש ועל הכהנים ועל

כל הקהל כו' וכפר מטומאות בניי כו', וזה טומאת מקדש וקדש, ושעיר הפנימי היה מכפר על יש בה ידיעה בתחילה ואין בה ידיעה בסוף, ועל מזיד כהנים פר מכפר, ועל זדון טומ"ק שעיר המשתלח מכפר יעו"ש, ואמר ר"ש פ"ק דזבחים שני שעירי עצרת למה באין, על טומאה שאירע בין זה לזה כו'. ולפ"ז, כל זמן שהיו ישראל במדבר, הרי הם היו אסורים בבשר תאוה, והיו אוכלים בשר קדש תדיר, והיה מצוי טומאת מקדש וקדשיו ביותר והיו צריכין לכפרה, לכן היה נכנס בכל עת בעבודת היום לכפר טומאת מקדש וקדשיו ודוק:

ולפי דברי הספורנו יתכן מה דבשמן המשחה לבדו (דמשמן עם הדם משח גם לבניו אבל מהשמן לבד) לא משח רק המזבח עם אהרן לבד בלא בניו מפני שהיה עליהם קדושת המשכן וכל כליו שעיקר המשיחה היה עליו מטעם דהגחלים של קטרת נטלים ממזבח החיצון ובזיכין נטלים מפנימי ונקטרין בחיצון ואהרן היה עובד עבודת המשכן היינו קטרת ונרות. ודוק:

בזאת יבוא אהרן כו'. בזכות מילה, שנאמר זאת הברית אשר תשמרו כו' מד"ר. בירושלמי אמר ר' לוי מפני מה כ"ג משמש בשמונה בגדים, כנגד מילה שנתנה בשמונה. וכאן משמש בד' בגדים משום דפרק הזרוע והלחיים מביא ועל כל עם הקהל יכפר אילו העבדים ובעבדים איכא מקנת כסף שנימול לאחד (שבת קל"ח) לכן כאן שגם המה בכלל הכפרה משמש בד'. והפירוש דמילה אם אינו

בעשיית העגל בעת קבלת הלוחות בידם, מה גדולה עונם, לכן שבר אותם, וזה דומה ממש לשבירת הלוחות. והבן. ויה"ר שיקוים בנו ומחה דמעה מעל כל פנים:

בזאת יבוא אהרן כו'. במדרש א"ל הקב"ה למשה לא שכשם שאתה סבור כו', אלא בכל שעה שהוא רוצה לכנס יכנס, רק שיכנס בסדר הזה. הנה בספר גביעי הכסף הובא בשם הגר"א דפירושו פשוט, דאהרן היה יכול לכנס תמיד בסדר הזה, רק שבניו לא היו רשאים רק ביוהכ"פ, ונתגלה לנו טעמו עפ"י מש"כ הספורני בסוף אמור, הא שכתוב בקטרת ובהטבה אהרן משום שבאותן ארבעים שנה היה הענן שורה על המשכן יומם ולילה וכמוש"כ כי ענן ד' על המשכן יומם כו', ולכן בעבודות שבהיכל, ששם היה ענן ד' היה דינו אותן ארבעים שנה כמו ביוהכ"פ, שכתוב בו כי בענן אראה על הכפורת, ודפח"ח, ולכן כל אותן ארבעים שנה היה לו רשות לכנס בסדר הזה כמו כה"ג ביוהכ"פ. ולכן כתוב בסוף הפרשה והיתה זאת לכם לחוקת עולם בחודש השביעי כו' אחת בשנה כו', שלדורות הוא רק ביוהכ"פ, שאז ישראל כמלאכי השרת, וראוים לכפרה זו ולשכינת הכבוד על הכפרת בענן, וא"כ אף אלעזר אחרי מותו היה לו רשות כן ודו"ק:

וזה פירוש הפסוק בתצוה וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה, שזה מחויב לכפר אחת בשנה גם אהרן, אבל רשאי יותר מאחת בשנה, בכל שעה שהוא רוצה ומוצא עצמו מוכן לזה, רק שזה מוכרח לכפר אחת בשנה, אכן לדורות מדם חטאת הכפורים אחת בשנה יכפר עליו לדורותיכם כו', שרק אחת בשנה, לא פעמים בשנה רשאי לכפר, שלדורות שאין הענן שורה, אין רשאי לכנס רק אחת בשנה, ולכן כתוב אחת בשנה יכפר, שעיקר

פרישתו לקדושה ואחיו ההגים נוגעים בו חיה פרישתו לטהרה ואין אחיו ההגים נוגעים בו וטעמא דמטמאין אחוה צניעותא משום דנבדיל אולי קודם מדרג טמא ואפילו שמו על טמא על טהרה טהרה ואומר רבי הוון יבולא היו חכמים לעשות טמא ואיך היכרא טמא לזדוקים מן שהיכרוהו טבילה ממתה ששאוהו בטמא מת כיום השביעי שלו שזריך הערב שמש וא"ת מ"ש פתגמה (דף כג:) גבי שופרות אמרין ששאוהו טמא מת כיום שביעי שלו א"ת"ס שלא היו מטמאין אותו וכן לא ראו לעשותו בטמא מת אלא ע"י סמיכה אחיו ההגים י"ל דשאלו התם כדמפרש דאיכא חשש משום צינורא דעם הארץ אבל כן היה מוסר טהור יותר משאר אחיו ההגים שלא היו רשאים לנגע בו וא"ת למה לא היו נוגעים בו כל שנה ימים והא"ת בלא"ה היו מטמאין אותו מפני האהה שהיו מונן עליו דהא למה ומיון עליו טהור? היינו כשזריך האהה מן החורה אכל הכהן מטמאהו הוא מן החורה האהה מטמאהו ו"ל שער הערב לא היה מקבל האהה לפי שכל היום היה עובד עבודה דלקמן צניעותא (דף טז:) ואם היו נוגעין בו שוב לא היה יכול לנגע מן דשוייהו רבן טמאיהו לנגיה ואמר האהה ועפלה נמי לא היו יכולין לנגע בו ש"כ"ה היה כריך לחור ולטובל קודם חשכה שטמאיהו ואפילו מן האהה לעפלה נמי לא היו יכולין לנגע בו שלא יצאו לנגע בו קודם האהה ואמר טבילה שא"ה טמא כדמנן? סמיכי ידיו עליו ואמרנו לו רב טובל בו קשה לי מירושלמי דרש מכלתין על אחת דמה בין כהן שדבאחי לעיל ששאל למה כן נוגעין והאן אין נוגעין ומשיי שלא יטמאו אותו אחיו ההגים ופריך בלא זה איך טמא מתמא האחותי ומשיי שלא יטמאו ממנו אחיו ההגים והשתא חמה לי מאי פריך בלא כן איך טמא מתמא האחותי לפי דמפרש שלא היה מקבל האהה ער הערב וכו' אין רשאים לנגע בו שלא יטמאוהו ו"ל לפי מה שזריך לעיל אחי שפיר וה"פ שלא יטמאו אותו אחיו ההגים ו"ל לפי מה שזריך לעיל יגונו ונמי טעמא דהא האהה פן יצאו לנגע בו קודם האהה אלא טעמא דהא האהה שזריך מירושלמי שלא יטמאו אחיו ההגים: כי הכי דתירוי' י"ה

ואימא צוה צוה דיוה"ב. וא"ת ליטמי א"כ כל הני קראי למה לי צוה לעשות לכפר ואין נראה למחך להשתא דהר ציה מדרשא דלעשות ולהכי כרימי תרוייהו דאי מלכפר לחודיה ה"ל כפרה דקרצנות ואי מלואה לחודיה ה"ל פרה נמי להכי כתב תרוייהו דהא מ"מ אחי חיקשי לך ליטמי הכי ללא דהר ציה מלעשות ועוד אי דהר ציה ה"ל למימר אלא ולקמן (דף קז:) נמי מוכח דלא דהר ציה מלעשות דכי קאמר ריב"ל ממתין? תרמי קאמר לעשות זה מעשה פרה אלא דלעולם לא דהר ציה מדרשא דלעשות ו"ל דה"פ מ"ט לא נפקא לן מקרא אלא פרה ויה"כ אימא צוה זה ויה"כ ואייתר לן לעשות לכפר ונדרוש לעשות זה מעשה פרה לכפר אלו קרצנות דכתיב צוה כמה זמנין לכפר גבי חטאות ואשמות וליכא למימר א"כ ליטמוק מלואה ונדרוש פרה מלעשות ויה"כ וקרצנות מלכפר דהכי הו' סברת המקשה צמון דהא לימא דאי לא כתב צוה הוה דרשינן לכפר לעשות תרוייהו זה ויה"כ כדפריך לעיל אימא כוליה קרא ליה"כ והשתא פריך שפיר אימא צוה זה ויה"כ לעשות זה פרה לכפר אלו קרצנות ואם תאמר אס כן לא ליכתוב אלא צוה לכפר ועל כרחך נדרוש צוה זה פרה לכפר זה ויה"כ וקרצנות כסברת המקשה צמון דפריך ואימא לכפר אלו קרצנות דאי דרשת צוה זה ויה"כ לכפר אלו קרצנות אלא פרה לא אס כן צוה למה לי מלכפר הוה נפקא לן שפיר ויה"כ וקרצנות ו"ל אי לא הוה כתב אלא צוה לכפר ה"ל ויה"כ לחודיה דכתיב ציה צוה לכפר דמי ליה טפי מקרצנות אבל השתא דכתב לעשות ונרימין אנו לרצויי פרה מלעשות א"ע"ג דלא דמיא כולי האי למלואים א"כ נימא נמי

דנרצי מלכפר קרצנות דלאו למעוטי קרצנות אלא לרצויי דלא חמא לעשות לכפר זה ויה"כ ומו לא כדפריך מעיקרא ולהכי כתב צוה לרצות יום הכפורים ואייתרו לעשות לכפר לפרה וקרצנות אי נמי י"ל לפרש אימא צוה לעשות זה ויה"כ דכתיב ציה צוה אלא פרה לא דלא כתב צוה עשייה ולכפר זה קרצנות ואיטריך לעשות כדי למעט פרה דאי לא כתב אלא צוה לכפר ה"ל צוה זה פרה ויה"כ דהי מנייהו מפקת להכי כתב לעשות לאשמועינן דווקא צוה שכתב אלאו עשייה כמו ויה"כ לאפוקי פרה דלא כתב צוה עשייה ומשני דנין צוהא שלפני עשייה כו' כלומר א"ע"ג דלא כתב צפרה לשון עשייה טפי עדיפא למילף מהתם דצוה שלה כתב מקמי עשייה דידה דצחר צוה כתב ויקחו אליך פרה וכל דיני עשייה לאפוקי ויה"כ דדיני עשייתו כתיבא צרישא והדר כתב צוה ומירוח זה י"ל יותר מן הראשון וא"ת ולדברי המתוך דמשני דמדמי ליה ילפינן למאי איטריך צוה לעשות לכפר לא הוה כריך למיכתב אלא צוה לכפר ונדרוש צוה זה ויה"כ ואי פרכת אימא צוה זה קרצנות ליטמי דנין צוה מלואה ואין דנין צוה מלואה ח"ל לכפר ה"ל ע"כ צוה זה ויה"כ כיון דאידי ואידי פרישה לקדושה ולא הוה אמרין זה פרה דפרישה לטהרה ולא הוה מצי לשנויי כדשינין דנין צוהא דלפני עשייה מלואה דלפני עשייה כיון דמלואים לא הוה כתב לעשות לא הוה כתב לעשות ה"ל זה פרה דגמרינן צוה דלפני עשייה אלא לאחר עשייה כדכתיב צוה זה ויה"כ ואי פרכת אימא צוה זה קרצנות לרצות וטפי הוה מסתבר לרצויי קרצנות להכי כתב צוה זה פרה אי נמי ה"ל לעשות לכפר לא כתב לעשות אלא מייחורא דרשינן מלעשות לרצות וטפי הוה מסתבר לרצויי קרצנות להכי כתב צוה זה פרה אי נמי ה"ל לעשות לכפר כוליה קרא צוה"כ כדפריך תלמודא לעיל ומייהו יותר נראה לי לומר דהדר ציה מדרשא דלעשות ולא דריש אלא צוה לכפר ומחרי צוהא קושיא טובא שכתבתי ומה שהקשיתי? דלא דהר ציה מלעשות לא קשיא דע"כ דהר ציה מלעשות היכי משמע זה מעשה פרה והא לא כתב צפרה לעשות והא דלא קאמר אלא משום דלא דהר ציה לגמרי אלא ה"ק רצי יוחנן צוה לעשות לדרוש צפרה ומלעשות לא דריש מידי אלא משום דאי לא [היה] כתב לעשות אלא צוה [לא] הוה נפקא לן פרה כמו צפר דכתב לעשות דנפקא לן פרה מדכתב צוה צוהא לפני עשייה כמלואים: **הג"מ** ליתא (דאיבא) דדמי י"ה. דכמה דוכתי משל הכי וצפ"ק דמנחות (דף טז:) פריך נוגמר עונו דלשם מעון דחטאת ליתפסול שלא לשמן וכו' עד והא מנא דמי ר' שמשיאל ושב הכהן וכל משני כי הכא וי"ל דמתיק אשוד נוגמר עונו דמיעונו דמיעונו קול וכן צפ"ק המפלת (גדה דף כג:) וטע' גבי יורה דלא משני הכי דמתיק אשוד נוגמר צריאה מצריאה וקשה דצמנות פ' כילד (דף טז:) גבי דנין אחים מאחים משני כי הכא הג"מ היכא דאיבא? דדמי ליה א"ע"ג דהדר פריך ולינף אחיה אחיה מלוט וי"ל דהתם לא שייך למיפרך ועוד לילף אחיה מלוט משום דלא דמיא היכא פירכא לקמייתא דמעיקרא פריך ולינף אחיה מעריות ונימא אפילו אשת אחי מאמנו מיהו אשת בן אחי לא והדר פריך לילף מלוט דאפילו אשת בן אחי לא אשת בן אחי לא **צפ"ק** דמנחות וצפ"ק המפלת וכיון דלא הוה הקושיא השניה מעון הראשונה לא שייך למיפרך ועוד: **אימא** בפרה דקרצנות. פירוש דשאר קרצנות נמי ניבעי פרישה אבל אין לפרש דקרצנות דוקא דהא ויה"כ נמי פרישה? דקרצנות הוא: **דנין** דבר שאין קדושה צפניו. א"ע"ג דצנת לפניו הוא לא קחשיב אלא קחשיב י"ט דמלי צנ"ד אבל קדושת שבת קחשיב ואידי ואידי יש קדושת שבת לפניו:

ואימא צוה צוה דקרצנות. להנריך כל כהן העובד צמקש פרישה לקרצנות **צניעו**: זו היא שיבה זו דוא ביאה. לדון גזירה שוה? זה מזה מה שיבה חולק וקולא וטע' אף צוה חולק וקולא וטע'?: **ואימא** בפרה דקרצנות. כגון קרצנות יחיד? דכתיב צנה צמנה מקומות וכפר עליו הכהן: [א] מו ידעינן הו מתרמי. והלא ע"י פייס היו עובדין כדלמרינן לקמן (דף כג): הכי גרסינן אמרי אלמה לא ניבעי פרישה לכולה משמרת בית אב. אלמה לא צמניה הו יס לומר על כל צית צהן פרישה הו יס לומר על כל צית אכ של משמרת החלוקין לימי שבת לשמש איש יומו שיפרשו כל צית אכ שצעת ימים קודם היום הקצוע לו: דבר הקצוע לו זמן. ויה"כ מדבר הקצוע לו זמן המילואים שנאמר (שמות ט) ציום החדש הראשון צאחד לחדש מקים וגו' והוא היה שמיני למילואים: הנוהג פעם אחת בשנה. מלואים פעם אחת הוא דהוה צמנה? **אי חג המצות**. כלומר יש לך לומר שעל חג המצות נאמר הואיל ופתח לו זמן חמילה צכל מקום או על חג הסוכות הואיל ומרובה מלואו צסוכה ולולב וערבה **וניסוך המים**: ימים א'. צשציל? יום שמיני לצדו: ואימא שמיני. ערמת: הוה כתיב. כאשר עשה ציום הזה: בזה. לא הנריך פרישה אלא לדוגמא: לענין

ליום אחד ואין דנין פרישת שבעה ליום אחד מפרישת שבעה ליום אחד ואימא שמיני דפרישת שבעה ליום אחד הוא דנין דבר שאין קדושה לפניו מדבר שאין קדושה לפניו ואין דנין דבר שיש קדושה לפניו מדבר שאין קדושה לפניו ולא קל וחומר הוא השתא דבר שאין קדושה לפניו בעי פרישה דבר שיש קדושה לפניו לא כל שכן אמר רב משרשיא לא? הוה כתיב כוה רב אשי אמר מי איכא מידי דעיקר רגל לא בעי פרישה טפל דידיה בעי פרישה ואפילו למאן דאמר שמיני? רגל בפני עצמו הוא הני מילי לענין פז"ר

(א) ערוצין נא. יצמות ח: מיר ה. מכות י: ה. הויכות ח: ממנות ד. מה: מולין פה. צמרות לב מה כב: (ב) סוכה דף מת. ו"ש"ג. (ג) ת"כ מצודע פרישה ז ה"י. (ד) לקמן דף ד. פרה פרה פ"ג מ"ה. (ו) פרה פ"ד מ"א.

הגהות מהר"י לנדא

אורש"י ד"ה מו ידעינן וכו'. י"ב ע"י לקמן דף כו ע"ב גרש"י ד"ה אס ר"ל להקריב וע"י מה שנמשע שם על הגליון מ"א.

תורה אור השלם (א) ויהיה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מפל הפאתם אחת בשנה ויעש באשר צוה יי את מלשה: [ויקרא טו, ח']

(ב) אשר צוה יי את משה בבר סיני ביום צוהו את בני ישראל להקריב את קרבניהם ליי במדבר סיני: [ויקרא ג, לח]

(ג) ושב הפהן ביום השביעי וראה ויהי פשה הנגע קרות הקריב: [ויקרא יז, טז]

(ד) וכן הפהן וראה ויהי פשה הנגע בפיה צרעת ממארת היא בפיה טמא היא: [ויקרא יז, טז]

(ה) באשר עשה ביום הזה צוה יי לעשות לכפר: [ויקרא טז, ח']

ליקוטי רש"י

ויעש כאשר צוה ה' וכו'. כשהגיע יום הכפורים עשה כקדר הוה ולהגיד שצוה של אהרן שלא היה לנגען לגדולתו אלא כמקיים צוה המלך [ויקרא טו, ח']. ושב הכהן ובה הפהן. צמורת הכהן שניה נגעי צמית נשעט על הסגר ראשון כמיני של הכהן ציום השביעי וראה והנה פשה הנגע צקירות הפה וכו' צמתי והולו את האנשים ואת הבית קליע פניה הקיר ועפר אהר יקח וטע' את הבית וכו' וטע' יסוד הנגע ופרת צמית וגו' ונתן את הבית ומילא ופרת יכול לא יאה טמא עד שיחזור ויפשה מ"ל לרעת ממארת לרעת ממארת לג"ש מה לרעת ממארת האמורה צמיתים וימלא את החור אע"פ שאינו פושה אף לרעת ממארת האמורה צמיתים וימלא את החור אע"פ שאינו יכול חור ופרת זו ציום יאה טמא נאמר וטע' שבת הנגע ונאמר וטע' הכהן מה שיבה [ומשך דף ג.]

הנהרות וציונים (א) ליתא בדפ"י ובכתי"ב וגורסים "ואימא צוה דיום הכפורים: [ב] בכתי"ב נוסף וכו' פירשתיה בעירובין: [ג] ברש"י ונב"א הקשו רש"י סותר דבריו לעיל בדיה ואימא צוהא עיי"ש מה שתצור, ובשיח יצחק כתב דמהירטב"א משמע דל"ג כל הדיבור, וכן ליתא בכתי"ב: [ד] כתי"ב בשנתם: [ה] בכתי"ב נוסף הכתוב: [ו] בכתי"ב נוסף עבודת: [ז] ציל פתני (רש"י): [ח] ש להוסיף י"שני (שיח יצחק): [ט] נוסף ע"פ מהרש"א: [י] ציל דאיבא (גליון): [יא] ציל בפרה (הג"ר אלעזר לנדא): [ב] ציל דהוריות דף ח ע"ב: [ג] רבים עמדו על סתירה זו. (ולמ"ש באות ג של"ג כל ה"ה ואימא, אידי בקרבנות צבור ואחי שפיר). ובספר בית לוי (ואלקוה תצ"ב) הגיה והא"ת ע"י פייס:

מדת הדין, דבריאת המאורות שהם לצדיקים שבישראל יסודם בעולם כפי שעלה במחשבה והוא במדת הדין וכמבואר.

מאורות", כלומר המאורות הגנוזים לצדיקים לע"ל, שהם בבחינת "כי טוב", "שברא אלקינו", אלקי ישראל. ולפי"ז א"ש ביותר לישנא ד"אלקינו", היינו

ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד (שם ד).

הוא, לקיום העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים. ומתחילת בריאת העולם יעדו וקדשו לכך, ואחר שיעדו האל ברוך הוא אותו היום לכפרה, נתקדש היום וקיבל כח הזכות מאיתו יתעלה עד שהוא מסייע בכפרה. וזהו אמרם זכרונם לברכה בהרבה מקומות ויום הכיפורים מכפר, כלומר שיש כח ליום בעצמו בכפרה בעבירות קלות, ומקור דברי החינוך הוא בדברי ה"ילקוט שמעוני" (תהלים קלט טז, רמז תתפ"ח), "ימים יצרו ולא (כתיב, "ולו" קרי) אחד בהם", רבי יהושע אומר מהו ולו אחד בהם מימים שברא הקב"ה בחר לו אחד מהם יום הכפורים או שבת (וברש"י שם הובא בזה"ל: "לפי המקרא שהוא נקרא ולו כך פירושו ימים יוצרו הראהו ימים העתידים להבראות ולחלקו בירר אחד את יום השבת ד"א זה יום הכפורים לסליחה"). והיינו נמי דבריהם ז"ל "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד שנתן להם הקב"ה יום אחד ואיזה זה יוהכ"פ", דמתחילת בריאת העולם יעד וקידש את יום הכיפורים לכפרה.

וברש"י: "יום אחד, לפי סדר לשון הפרשה היה לו לכתוב יום ראשון כמו שכתוב בשאר הימים שני שלישי רביעי למה כתב אחד לפי שהיה הקב"ה יחיד בעולמו שלא נבראו המלאכים עד יום ב' כך מפורש בב"ר". והנה מצינו כי אף ענין זה של הנהגת יום ראשון שהיה הקב"ה יחיד בעולמו בלא המלאכים, אינו אך ענין של מעשה שהיה כך היה אלא שהוא דבר הנוגע לדורות, והוא בענינו של יום הכיפורים וכאשר יתבאר בס"ד.

דהנה במדרש (בר"ר ג' ח'): "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד שנתן להם הקב"ה יום אחד ואיזה זה יוהכ"פ", ונראה ביאור ד' המדרש על פי דברי החינוך במ' קפ"ה משרשי המצוה, "שהיה מחסדי הא-ל על בריותיו לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישבו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם לסוף שנתיים או שלוש או יותר ויתחייב העולם כליה, על כן ראה בחכמתו ברוך

וְהָנָה כְּתָב הַפָּנִי יְהוֹשֵׁעַ בְּרֹ"ה (ט"ז ב')
 בְּזֶה ל': "דְּרָאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם
 הַדִּין הַגָּמוּר לְכָל בָּאֵי עוֹלָם וְאוֹתוֹ יוֹם
 יוֹשֵׁב הַקֶּבֶ"ה וְדֵן עִם כָּל פְּמֵלִיא שְׁלוֹ
 שְׁהֵם הַשְּׂרִים הָעֲלִיוֹנִים כְּדַכְתִּיב וְהָנָה
 רֵאִיתִי ה' צְבָאוֹת יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף רֵם וְנֹשֵׂא
 וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עֲלָיו מִיִּמֵּינוּ
 וּמִשְׁמָאלוֹ דְּהֵיִינוּ אֱלוֹ שְׁמַיִמִינִים לְזִכּוֹת
 וּמִשְׁמָאִילִים ^{הַיְיָ/2018/08/08} לְחֻבָּה וְכוּ' וּמִשְׁ"ה חֲרָדִין
 וְעֲצָבִין כִּיּוֹן שֶׁהַקֶּבֶ"ה אֵינוֹ מִתְנַהֵג בְּאוֹתוֹ
 יוֹם בְּמִדַּת חֶסֶד כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׂרִים מִשְׁמָאִילִים
 וּמִקְטְרִיגִים מֵעַכְבִּין עַל יְדוֹ מִלְעֲשׂוֹת
 עֲמָהֶם לְפָנִים מִשׁוֹרַת הַדִּין וּמִשׁוּם כֵּךְ
 מִתְנַהֵג בְּרָאשׁ הַשָּׁנָה בְּמִדַּת אֱמֶת, וְהַשְׁתָּא
 אֲתִי שְׁפִיר הָא דְקָאֵמֵר צְדִיקִים וְרִשְׁעִים
 נִכְתָּבִים וְנִחְתָּמִים לְאַלְתֵּר לְחַיִּים אִו
 לְמִיתָה כִּיּוֹן שְׁחוֹתָמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה אֱמֶת
 כְּדָאֵמְרִינֵן בְּיוֹמָא וְהֵיִינוּ נִחְתָּמִים. מִשְׁא"כ
 בְּיוֹה"כ שֶׁהוּא עֵת רְצוֹן וְיוֹם סְלִיחָה
 וּמַחִילָה שְׁנִתְרַצָּה הַקֶּבֶ"ה לְמֹשֶׁה לְקַבּוֹעַ
 אוֹתוֹ לְיוֹם סְלִיחָה וְכִפְרָה לְדוֹרוֹת,
 וְאֵמְרִינֵן נְמִי דְבֵהָאֵי יוֹמָא לִית רִשׁוּת
 לְשַׁטְן לְאַסְטוֹנִי כְּדָאֵמְרִינֵן נְמִי בְּיוֹמָא (כ')
 א' וְכִמוֹ שְׁאֲבָאֵר שֵׁם בְּעִזָּה"י, וְא"כ
 דְּבֵהָאֵי יוֹמָא נִתְקִיִּים וְנִשְׁגַּב ה' לְבַדּוֹ בְּיוֹם
 הַהוּא לְכֵן מִתְנַהֵג בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּמִדַּת וְרַב
 חֶסֶד לְהַטּוֹת כְּלָפֵי חֶסֶד וְהֵיִינוּ לְבִינּוֹנִים,
 וּמִשְׁ"ה לֹא קָאֵמֵר בְּיוֹה"כ נִכְתָּבִין
 וְנִחְתָּמִין שֶׁהֲרִי חוֹתָמוֹ שֶׁל הַקֶּבֶ"ה אֱמֶת

דְּבֵהָאֵי יוֹמָא אֵינוֹ מִתְנַהֵג בְּמִדָּה זוֹ כְּלָל
 אֲלֹא מֵה שְׁנִכְתָּבִין ע"י הַקֶּבֶ"ה בְּעֲצָמוֹ
 הֵיִינוּ חֲתִימָה דִּילֵיהּ" וּכְּנֵן רֵאִיתִי בְּשֵׁם הַרַב
 חִיד"א שֶׁהֵבִיא שֶׁהוֹכִיחוּ כֵן מִהַזּוֹה"ק]. וְנִרְאָה
 דְּשִׁרְשׁ הָעֲנִין הוּא בְּדַבְרֵי רִש"י דְּיוֹם אֶחָד
 הֵיִינוּ שֶׁהִיָּה הַקֶּבֶ"ה יַחִיד בְּעוֹלָמוֹ שֶׁלֹּא
 נִבְרָאוּ עַדִּיין הַמְּלָאכִים, וְכִיוֹם הַכִּיפּוֹרִים
 שׁוֹרְרַת הַהִנְהָגָה שֶׁל "יוֹם אֶחָד", הֵיִינוּ
 כְּאוֹתוֹ יוֹם אֶחָד הַרָאשׁוֹן לְמַעֲשֵׂה
 בְּרָאשִׁית, שֶׁהִיָּה הַקֶּבֶ"ה יַחִיד בְּעוֹלָמוֹ
 שְׁעַדִּיין לֹא נִבְרָאוּ הַמְּלָאכִים, וְאִף כֹּאן
 נוֹהֵג ה' בְּמִדַּת "וְנִשְׁגַּב ה' לְבַדּוֹ בְּיוֹם
 הַהוּא" בְּלֹא צִירוּף שֶׁל מְלָאכִים.

וּבְדַבְרֵי זֶה יֵשׁ לְבָאֵר בֵּהָא שֶׁהֲעִירוּ דִּשְׁם
 הַמְּסַכַּת שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוֹרִים קְרוּי
 בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם "יוֹמָא" וְלֹא "הַיּוֹם" בְּלִשׁוֹן
 הַקְּדֹשׁ, שֶׁלֹּא כְּבִשְׂאֵר מְסַכְתוֹת שְׁבָא שְׁמֵם
 בְּלִשׁוֹן הַקְּדֹשׁ (מִלְבַּד מְסַכַּת דְּמָאֵי שֶׁהוּא שֵׁם דְּבַר
 שֶׁל תְּבוּאָת ע"ה שְׁסַפֵּק אִם עִשְׂרוּה). דְּהָנָה תּוֹכֵן
 הַשֵּׁם "יוֹמָא - הַיּוֹם" הֵיִינוּ שֶׁהוּא הַיּוֹם
 הַגְּדוֹל וְהָאֲדִיר שְׁבַכְל הַשָּׁנָה, וְהָנָה אֲז"ל
 (סוֹטָה ל"ג א') "שְׂאִין מְלָאכֵי הַשְּׂרַת מְכִירִין
 בְּלִשׁוֹן אֲרַמִּית", וְכִיּוֹן דְּהִנְהַגַּת יוֹם
 הַכִּיפּוֹרִים הִיא בְּבַחִינַת יוֹם אֶחָד בְּלֹא
 צִירוּף שֶׁל מְלָאכִים, עַל כֵּן נִקְרָא שֵׁם
 הַמְּסַכַּת שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוֹרִים בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם
 שְׂאִין הַמְּלָאכִים מְכִירִין כּוּ, וְהוּא א"ש עַד
 מֵאֲד.